

BRATISLAVSKÝ

S A M O S P R Á V N Y

3 | 2021

kraj

Milo Král:

**Mám rád literatúru,
v ktorej sa lámu žánre**

Otvorili sme

**najmodernejšie
očkovacie centrum
na Slovensku**

**Ako pomôcť
deťom (nielen)
počas pandémie**

Juraj Droba

predseda Bratislavského
samosprávneho kraja

Svetlo na konci tunela

Poznáte ten pocit, keď dlhé týždne na niečom pracujete a do poslednej chvíle trpnete, či ste na nič nezabudli? Musíte koordinovať desiatky ľudí, obstarávať obrovské množstvo vecí od stoličiek až po vakcíny. Priniesť, postaviť, zapojiť. A potom stlačíte pomyselné tlačidlo „ŠTART“. Otvárate brány, prichádza prvý človek, druhý, desiaty... Funguje to!

V sobotu, trinásteho marca, krátko po ôsmej hodine ráno mi pípla esemeska od legendárneho hokejistu Mariána Bezáka: „Dobré ráno, Juraj, práve som po vakcinácii v Národnom futbalovom štadióne. Perfektná práca, klobúk dolu, čo ste dokázali.“ Podobných reakcií sme dostali stovky. A veľmi sa z nich teším.

Bez preháňania môžem povedať, že som nesmierne hrdý na náš župný tím, ktorý dokázal za mimoriadne krátky čas doslova nemožné. Nielenže sme otvorili najväčšie očkovacie centrum na Slovensku, ale aj najmodernejšie a najbezpečnejšie. Denne sme schopní zaočkovať až 2 500 ľudí. Ak dostaneme viac vakcín od štátu, môžeme fungovať sedem dní v týždni a 10 – 12 hodín denne. To by znamenalo, že za týždeň zaočkujeme 15-tisíc a za mesiac takmer 50-tisíc ľudí.

Zatiaľ sa na očkovanie dá prihlásiť primárne cez štátny systém vakcinacia.nczisk.sk. Fungovanie tohto systému, žiaľ, župa ovplyvniť nevie. Kým to bude fungovať stopercentne, ešte sa musíme obrniť trpezlivosťou. Čo však ovplyvniť vieme, sú takzvané zoznamy náhradníkov v prípade, že niekto na rezervovaný termín nepríde. Dávky chceme spravodlivo rozdeliť. Na webe www.bratislavskykraj.sk sme preto vytvorili formulár, kde sa môžu zaregistrovať ťažko zdravotne postihnutí a ľudia s vážnymi ochoreniami. Tí majú pri očkovaní prioritu.

Máme za sebou 12 mesiacov boja proti koronavírusu. Dvanásť náročných mesiacov plných strachu o zdravie a životy nás a našich blízkych. Mesiace obmedzení a strát. Zatvorené školy, obchody, krachujúce firmy, prepúšťanie. Obavy o budúcnosť.

Som presvedčený o tom, že cestou k slobode a životu bez obmedzení je očkovanie. Chápem, že nie každý sa chce dať zaočkovať a nie všetky druhy vakcín majú u ľudí rovnakú mieru dôvery. Ak sa však niekto chce dať zaočkovať, mal by tú možnosť dostať. Som rád, že aj naše očkovacie centrum prispeje k tomu, že už vidíme svetlo na konci tunela. Teším sa, keď veci fungujú, o tom je dobré riadenie.

Svätý Jur
Foto: archív BRT

- 01** Editoriál
- 03** **Okom poslanca**
- 04** Otvorili sme najmodernejšie očkovacie centrum
- 05 – 06** **Novinky z kraja**
- 07** Ako deťom pomôcť zharmonizovať sa nielen počas pandémie
- 08** **Cestujte pohodlne, spoj na vás počká**
Novinky v mobilnej aplikácii IDS BK
- 09 – 10** **Milo Král: Mám rád literatúru, v ktorej sa lámu žánre**
- 11** Aj počas pandémie vytvárame dostupnú kultúrnu infraštruktúru
- 12** **Takto vyzerá život v župnom ZSS Rosa**
- 13** Keď destinácia zíva prázdnotou
- 14** **Krížovky na voľný čas**

Mesačník, 10. ročník, číslo 3. Vychádza 31. 3. 2021.

Nepredajné

Vydáva Bratislavský samosprávny kraj,
Sabinovská 16, 820 05 Bratislava.
IČO: 36063606, redakcia@bratislavskykraj.sk
Registračné číslo: EV 4122/10 ISSN: 1339-0864

Šéfredaktorka

Alena Cehláriková Záleská

Redakčná rada

Michal Feik, Martin Urmanič, Alžbeta Ožvaldová,
Svetlana Waradzinová, Renáta Názlerová,
Matej Benčík, Jana Brilllová

Redakcia

Lucia Forman, Jozef Gabík, Tereza Langerová,
Adela Pekárková, Michaela Szusčíková, Ján Mitáč

Foto titulka

TV JOJ

Ak nie je uvedené inak, autorom článkov je šéfredaktor.

Sledujte nás na:

Elektronickú verziu nájdete na www.bratislavskykraj.sk.
Informácie v článkoch sú aktuálne v čase vydania.

Tlač

REGIONPRESS, s. r. o.

Distribúcia

Cromwell, a. s.

Okomposlanca

V marci minulého roka sa zatvorili školy a odvtedy boli deti v školských laviciach len niekoľko týždňov. Vyučovanie prebieha dištančne. Od 8. februára 2021 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR opätovne umožnilo otvoriť školy. Definitívne rozhodnutie ostalo na zriaďovateľoch alebo na samotných školách.

Ako vnímate fakt, že deti sa učia dištančne? Ste za otvorenie škôl? Ako zvládajú dištančnú výučbu vaše deti a ako dokážete zorganizovať fungovanie rodiny?

Zuzana
Aufrichtová

Klub 7 strán

Prezenčné vyučovanie a poskytnutie náležitých vzdelaní deťom je našou absolútnou prioritou. V súčasnosti je však väčšina detí doma na online hodinách. Táto situácia ma naozaj neteší, ale nariadenie zníženia mobility prišlo z ministerstva školstva a je potrebné akceptovať ho. Je to v záujme nás všetkých a v záujme čo najlepšieho zvládnutia pandémie. Školy sa naozaj neotvárajú na základe rozhodnutia či svojvôle starostu. Otvorenie škôl si ako mama troch detí, ktoré sa teraz musia učiť dištančne, prajem rovnako ako mnohí rodičia. Zvládame to, ale ani najlepšie online vyučovanie nenahradí prítomnosť v škole, nehovoriac o sociálnom kontakte s kamarátmi. Všetci si uvedomujeme, že k normálnemu životu patrí vzdelanie, deti v školách a rodičia v práci. Žiaľ, aktuálne normálny život nežijeme, ale robíme všetko pre to, aby sme sa k nemu v zdraví vrátili.

Mária
Hudáková

Krajský klub nezávislých

Dištančné vzdelávanie vnímam ako nevyhnutné protipandemické opatrenie. Rozhodnutie, kedy pôjdu deti hromadne do školy, by som nechala na epidemiológov. Vyučovanie na diaľku je záťažou pre rodičov, ale zároveň prináša uvedomenie si veľkého významu rodinného zázemia a ocenenie práce učiteľov. Prinieslo nepríjemnosti, no aj príležitosti. Dištančné vzdelávanie je určite jedna z príležitostí, ktorú je potrebné implementovať do vzdelávacích metód. Žiaľ, nie každé dieťa má k nemu prístup, čo vnímam ako hlavnú výzvu. Som matkou troch detí a online vyučovanie pozorujem na rôznych stupňoch – vysokoškolák, maturant, žiacka ZŠ a ZUŠ. A ide to. Deti sa rýchlo adaptovali. Skôr ja hľadám spôsoby, ako nájsť rovnováhu medzi svojou prácou, poslancami povinnosťami a starostlivosťou o rodinu, a ťažšie vnímam tento stav. Veľakrát s láskou spomínam na veľkého pomocníka svojej domácnosti – školskú jedáleň.

Lýdia
Ovečková

Klub 7 strán

V súčasnej situácii sú stále viac viditeľné negatívne vplyvy dištančného vzdelávania. Deťom sa zhoršuje fyzické aj psychické zdravie, strácajú pracovné návyky i sociálne kontakty atď. Prax jednoznačne ukázala, že dištančné vzdelávanie neposkytuje rovnaké možnosti a prístup k vzdelaniu pre všetkých. Preto tento fakt vnímam negatívne. Som toho názoru, že dištančná výučba je vhodným doplnkom, ale nedokáže v plnej miere nahradiť prezenčné vyučovanie. Vzdelávanie osobne považujem za jednu z najdôležitejších oblastí, ktorých fungovanie by malo byť obnovené čím skôr. Som jednoznačne za postupné otváranie všetkých škôl. Začiatky u nás doma boli náročné. Postupne sme si však našli systém fungovania. Aj napriek tomu sa deti už nevedia dočkať opätovného návratu do školy. Novej situácii sa musela prispôbiť celá rodina, čo nebolo vždy jednoduché. Snažíme sa to brať pozitívne a užiť si spoločne strávený čas.

Otvorili sme najmodernejšie očkovacie centrum na Slovensku

V sobotu 13. marca otvoril Bratislavský samosprávny kraj brány veľkokapacitného očkovacieho centra v priestoroch Národného futbalového štadióna. Pri dostatku vakcín bude centrum denne schopné zaočkovať až 2 500 ľudí z Bratislavského kraja vrátane okresov Malacky, Senec a Pezinok.

„Som presvedčený, že skutočným riešením je očkovanie. Preto župa sústredila posledné mesiace všetku svoju pozornosť práve na očkovanie. Som hrdý, že v kraji máme očkovacie centrum, ktoré je bezkonkurenčné čo sa týka kvality i vybavenia,“ priblížil predseda Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) Juraj Droba.

Očkovacie centrum NFŠ
Foto: Jana Šantavá

Moderné a bezpečné priestory

„Zvažovali sme viaceré lokality a atribúty ako technické vybavenie, dopravnú dostupnosť, parkovacie kapacity či cenové podmienky. Všetko toto Národný futbalový štadión splnil,“ ozrejmila Patrícia Mešťan, riaditeľka Úradu BSK. Prioritou výberu lokality očkovacieho centra bola najmä bezpečnosť a hygienické opatrenia. Tie okrem dezinfekcie a bezkontaktného merania teploty zabezpečia aj germicídne žiariče či pravidelná filtrácia vzduchu.

„Dva víkendy pred otvorením veľkokapacitného očkovacieho centra sme zrealizovali pilotný projekt očkovania v Poliklinike Karlova Ves. Skúmali sme, aký model fungovania bude optimálny. Vďaka týmto dobrým skúsenostiam sme mohli začať očkovať vo veľkom,“ vyzdvihol Tomáš Szalay, lekár BSK a riaditeľ odboru zdravotníctva BSK.

Očkovacie centrum NFŠ
Foto: Monika Kováčová

Návrat do bežného života

„Stojíme na prelomovom začiatku novej cesty, priam na prahu novej éry, ktorá nám umožní vyrovnat sa s epidémiou COVID-19 v tej podobe, v akej sme ju poznali doteraz. Áno, hrozia ďalšie mutácie koronavírusu, ale verím, že už súčasné očkovanie bude v zastavení epidémie prelomovým,“ vyhlásil Juraj Štekláč, podpredseda BSK pre zdravotníctvo.

„Aj nám záleží na tom, aby sme čím skôr porazili pandémiu. Ak bude dostatočný počet obyvateľov zaočkovaných, budeme sa môcť vrátiť do bežného života a na štadión sa opäť vrátia športy a najmä diváci. Štadión odborníci zhodnotili ako bezpečný priestor na očkovanie. Vďaka pravidelnej filtrácii vzduchu je všetko zabezpečené tak, aby sa pri očkovaní nikto nenakazil,“ uzavrel Pavel Komorník, generálny riaditeľ a predseda predstavenstva NFŠ.

Viac sa dozviete na našom webe:
www.bratislavskykraj.sk/ockovanie.

Juraj Droba
Foto: Monika Kováčová

Novinky z kraja

Do Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy prišlo takmer 700 žiadostí

Kultúra, mládež, šport, životné prostredie a rozvoj vidieka – to sú oblasti, ktoré zahŕňa Bratislavská regionálna dotačná schéma. Na tento rok je na podporu projektov schválených 1 035 000 eur. Celkovo prišlo 676 žiadostí, z toho na podporu kultúry bolo 365, športu 192, mládeže 45 a na podporu životného prostredia a rozvoja vidieka 74. Podporených bolo 353 projektov.

Projekt Bratislavského bábkového divadla napreduje

Trinásť rokov uplynulo odvtedy, čo sa prvýkrát začalo hovoriť o rekonštrukcii Bratislavského bábkového divadla. Po rokoch stagnácie Bratislavský samosprávny kraj projekt oživuje. Úrad už má v rukách stavebné povolenie a pripravuje súťaž na zhotoviteľa.

Divadlo Aréna prináša kultúru ľuďom do ich domovov

Tak ako minulý rok, aj teraz – počas marcového lockdownu, siahlo župné divadlo do archívu a na svojom YouTube kanáli bezplatne zverejnilo záznamy troch predstavení. Prvým z nich bola hra Komunizmus.

Mestské lesy Bratislava ťažbu dreva prispôbili zvýšenej návštevnosti lesoparku

V roku 2020 narástol počet návštevníkov lesoparku zhruba trojnásobne. Náročné obdobie zdôraznilo dôležitosť lesov pre kvalitu života v hlavnom meste. Hoci ročný prírastok dreva v mestských lesoch je približne 18 000 m³, Mestské lesy vyťažili len 3 817 m³. Ide o najnižší vyťažený objem dreva v histórii organizácie.

Malacky zakázali parkovanie kamiónov a firemných dodávok

Mesto vypočulo opakované sťažnosti obyvateľov na parkovanie firemných dodávok na sídliskách a kamiónov pozdĺž ciest či na zeleni. Na uliciach sú už nainštalované nové dopravné značky k zóne zákazu stáť nákladných vozidiel s dĺžkou nad 5,3 metra. Zákaz platí na celom území mesta.

Stupava pomáha seniorom počas pandémie

Mesto Stupava rozdáva všetkým seniorom od 65 rokov s trvalým pobytom v Stupave komplex výživových doplnkov. Po respirátoroch FFP2, ktoré samospráva distribuovala koncom februára, pôjde o ďalšiu pomoc pre najzraniteľnejšiu skupinu obyvateľstva.

Ekocentrum v Čunove bude plné náučných a interaktívnych prvkov

Bratislavský samosprávny kraj pripravuje zriadenie multifunkčného nadregionálneho enviro-vzdelávacieho centra. Vznikne v areáli národnej kultúrnej pamiatky Kaštieľ a Sýpka v Čunove. V záhrade pribudnú rôzne zážitkové a interaktívne prvky: biotopové jazierko schopné samočistenia, vtáčie hniezdo, drevená dráha nad mokradou, šplhací totem, interaktívna stena, zážitkový chodník „bosou nohou“, ale aj záchranná stanica pre zranené živočíchy.

Uzol Račianske mýto získa novú tvár

Dopravný podnik Bratislava sa tento rok pustí do rozsiahlej úpravy jedného z najväčších prestupných uzlov v Bratislave. Denne tadiaľ prejde až 2 300 spojov. Úzke zastávky sa rozšíria na 4 metre, pribudnú veľkokapacitné kryté prístrešky, elektronické tabule s najbližšími odchodmi spojov a nástupištia sa navýšia až na 25 cm, aby sa do električiek nastupovalo pohodlne aj starším cestujúcim či rodičom s kočíkmi. V smere do Rače integruje podnik zastávky autobusov a električiek do jednej spoločnej, čím zlepší vzájomné prestupy a podmienky pre náhradnú autobusovú dopravu.

Nová cyklotrasa Slovenský Grob – Viničné

V pezinskom okrese pribudla nová cyklotrasa, ktorá prepojila obce Slovenský Grob a Viničné. Jej dĺžka je 1,8 kilometra a slúži nielen obyvateľom oboch obcí, ale aj priaznivcom cykloturistiky.

Úsek cyklotrasy Slovenský Grob – Viničné
Foto: Michal Feik

Rekonštrukcia futbalového štadióna na Cajle v Pezinku je hotová

Mesto Pezinok nezabúda ani na športových nadšencov. Opravilo pre nich futbalový štadión na Cajle. Súčasťou tejto rekonštrukcie bola strecha nad šatňami futbalových hráčov, náter všetkých zábradlí v areáli, výmena latovania na sedenie, nové plechové opláštenie a strecha na tribúne.

Pomáhame zastaviť násilie na ženách

Nulová tolerancia násilia na ženách a zmierňovanie jeho vplyvov. To je cieľom Akčného plánu BSK na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách. Zámerom tohto dokumentu je, aby ženy mohli žiť v bezpečí, dôstojne a slobodne. Plán je výsledkom spolupráce členov pracovnej skupiny, ktorú tvoria zástupcovia subjektov štátnej správy, verejnej správy, samosprávy a mimovládneho sektora. V roku 2020 župa poskytla finančný príspevok na prevádzku poskytovania sociálnej služby v zariadení núdzového bývania vo výške 300-tisíc eur.

Archeologický nález vo Svätom Jure

Malokarpatské múzeum v Pezinku objavilo počas archeologického výskumu na veľkomoravskom hradisku vo Svätom Jure veľkomoravské šperky. Ide o dva neúplné, filigránom zdobené gombíkovité závesky (postríebrený a strieborný), rovnako filigránom zdobenú postríebrenú pukličku (súčasť šperku – asi lunicovitého závesku) a napokon i poškodený medený, tepaním zdobený štítkovitý prsteň.

V Malackách sa začína výstavba novej cyklotrasy

Primátor Malaciek Juraj Říha podpísal zmluvu na realizáciu cyklotrasy z Pezinskej ulice do priemyselného parku. Bezpečne oddelí cyklistov od peších a áut. Pribudnú aj nové parkoviská a verejné osvetlenie po celej dĺžke ulice.

Mesto Senec plánuje budovať novú základnú školu

Nová základná škola sa má budovať na Záhradníckej ulici. V pláne je modulová škola, ktorej kapacitu bude možné rozširovať. Obyvatelia budú mať poruke športoviská a deti blízko do školy.

Absolútna väčšina ambulantných lekárov ordinuje. Tu je návod, ako sa skontaktovať s lekárom:

1. Skontrolujte, či váš lekár v daný deň a v danú hodinu ordinuje. Aktuálne ordinačné hodiny všetkých ambulancií v kraji nájdete na webe e-vuc.sk.
2. Ak váš lekár neordinuje (môže byť PN, v karanténe, na dovolenke a pod.), na webe e-vuc.sk je uvedený zastupujúci lekár.
3. Ak sa nedovolať na prvý raz, skúste to neskôr, prípadne v iných časoch.
4. Ak je na stránke e-vuc.sk uvedený e-mail do ambulancie, môžete lekára kontaktovať aj e-mailom.
5. Ak sa opakovane v priebehu niekoľkých dní nedovolať svojmu lekárovi a váš zdravotný problém si to vyžaduje, navštívte ambulantnú pohotovostnú službu (od 16.00 do 22.00 v pracovných dňoch a od 7.00 do 22.00 v dňoch pracovného pokoja).

Radí Renáta Názlerová

Ako deťom pomôcť zharmonizovať sa nielen počas pandémie

Renáta Názlerová
Foto: TV JOJ

Aktuálne dianie, neistá doba, sústavne sa meniace podmienky fungovania dávajú zabráť nielen nám dospelým, ale aj našim deťom. Je ilúziou myslieť si, že ich sa to netýka. Na úrovni svojho veku vnímajú všetko veľmi pozorne a citlivo. Ak sa nám zdá, že sú iné, ako bežne, viac podráždene, ľahostajné alebo menej komunikatívne, mali by sme tomu venovať pozornosť. Nemá zmysel kričať ani sa hnevať.

Osvojme si jednoduché tipy, ktoré nám pomôžu zbaviť deti zbytočného vnútorného tlaku či úzkosti:

1. Zaujímajme sa o to, čo deti cítia.

Je dôležité, aby sme pocity, ktoré deti pomenujú, nespochybňovali. Ak dieťa povie, že ho nič nebaví, rozvíjajme túto tému. Čo konkrétne ho nebaví a čo si myslí o príčinách. Ak povie, že sa cíti smutne, netreba mu tvrdiť, že smútok vyzerá inak. Naopak, pomôžme deťom pochopiť, čo sa v nich odohráva. O pocitoch sa s nimi rozprávajme partnersky, dajme tomu priestor. Ak je dieťa ešte malé na to, aby presne vyjadrilo svoje emócie, nechajme ho nakresliť strom. Ak bude veľký, košatý, farebný, je všetko v poriadku. Malá kresba

s úbohými halúzkami môže signalizovať, že sa niečo deje. Vnímavý rodič by si mal vždy nájsť čas na to, aby vedel zachytiť zmeny v správaní svojho potomka.

2. Ponúknime deťom spoločné aktivity.

Aj keď tu máme počítačovú generáciu, ktorá sa dokáže v prostredí internetu nielen učiť, ale aj socializovať, o hraní nehovoriac, deti stále stoja o našu rodičovskú pozornosť. Ukážme im, ako sme sa kedysi hrávali my. Každý deň môžu doma niečo skryť a našou úlohou bude nájsť to. Navigovať nás môžu prostredníctvom generáciami odskúšaného „teplejšie, teplo, horúco, zima, zima“. Ak majú radi „strielačky“, urobme si farebné papierové gule, hádžme ich do seba a naháňajme sa po byte. Ak hrajú strategické hry, vytvorme s nimi strategický herný plán na celý týždeň, zapisujme body. Nakoniec hru vyhodnotíme a rozdáme odmeny. Deti zbožňujú odmeny, diplomy, sú prirodzene súťaživé. Ak im navyše ukážeme kreativitu, budeme ich inšpirovať, vďaka čomu pochopia, že hrať sa dá aj reálne, nielen virtuálne.

3. Vymyslíme spoločný program mimo domu.

Zapojme aj deti. Nech prídu s návrhmi, čo by chceli robiť, kam by chceli ísť – samozrejme, v medziach platných opatrení. Keď to bude program, na ktorého príprave sami spolupracovali, bude pre nich o to väčšia motivácia zúčastniť sa na ňom a urobiť náš spoločný zážitok ešte intenzívnejším. Ale pozor, ak im dáme slovo, treba ho dodržať. Deti potrebujú mať v nás rodičoch svoj stred vesmíru, svoj silný pevný bod. Aby vedeli, že nech sa tam vonku deje čokoľvek, doma majú bezpečie a zázemie.

4. Zaujímajme sa o to, čo robili celý deň.

Nekritizujme ich, skôr hľadajme to, za čo by sme ich mohli pochváliť. Aj na nás dospelých platí pochvala ako motivácia viac, než kritika. U detí to nie je inak. Navyše, ak ich konanie budeme podrobovať prílišnej alebo neprimeranej kritike, nabudúce si dobre rozmyslia, či nám niečo povedia. A viete, ako to je, keď nám raz deti prestanú rozprávať úprimne a otvorene všetko podstatné, čo sa ich týka, postupne sa začne pretŕhať naše vzájomné puto. A to predsa nechceme.

5. Môže sa stať, že sa nás deti budú pýtať aj na politiku, pandémiu, vírus, na všetko, čo sa deje.

Skúsme ich neodbiť povrchným konštatovaním o tom, že ani my sami nevieme, čo sa bude diať. Primerane ich veku s nimi túto tému preberajme.

Veľa zdraru, trpezlivosti a láskavosti.

Cestujte pohodlne, spoj na vás počká

Od decembra 2020 je v pilotnej prevádzke centrálny dispečing Integrovaného dopravného systému v Bratislavskom kraji. Vďaka tejto novinke môžu cestujúci v Bratislavskom kraji cestovať opäť o niečo jednoduchšie, pohodlnejšie a rýchlejšie.

Pracovníci dispečingu IDS BK majú informácie, kde sa v danej chvíli nachádzajú všetky vlaky, autobusy, električky či trolejbusy v Bratislave a celom Bratislavskom kraji. Dispečeri tiež vedia, ktorý vlak alebo autobus ide včas a ktorý mešká.

Jednotlivé spoje na seba môžu čakať podľa potreby od 3 do 25 minút. Garantované sú zatiaľ nadväznosti pri prestupe z vlaku na regionálny autobus, prípadne

medzi regionálnymi autobusmi navzájom, a to denne, vždy od 20.00 hodiny.

Vzájomné čakanie večerných spojov je zavedené v prestupných uzloch pri železničných staniciach Zohor, Plavecký Štvrtok, Malacky, Veľké Leváre, Pezinok, Pezinok, zastávka, Šenkvice, Cífer a Senec a tiež na autobusových staniciach Stupava a Rohožník.

Čas čakania nadväzných spojov je uvedený priamo v cestovnom poriadku daných spojov.

Aktuálne informácie o cestovaní v IDS BK nájdú cestujúci na www.cestujemeponovom.sk a www.facebook.com/idsbk.sk.

Chráňte seba aj svojich blízkych!

Novinky v mobilnej aplikácii IDS BK

Spolu s novým dopravným dispečingom prináša Integrovaný dopravný systém v Bratislavskom kraji (IDS BK) zlepšenie vlastnej mobilnej aplikácie.

V mobilnej aplikácii IDS BK si cestujúci môžu zobrazit konkrétne spoje na mape v aktuálnom čase a k dispozícii je aj funkcia online zastávková tabuľa, ktorá zobrazuje odchody všetkých spojov z danej zastávky v danom čase.

Okrem toho je pre cestujúcich naďalej k dispozícii funkcia elektronická peňaženka, ktorá umožňuje dobíjanie kreditu priamo do mobilnej aplikácie IDS BK.

Odkaz na stiahnutie zadarmo a ďalšie informácie o mobilnej aplikácii IDS BK sú cestujúcim kedykoľvek k dispozícii priamo na webe IDS BK.

IDS BK
INTEGROVANÝ DOPRAVNÝ SYSTÉM
V BRATISLAVSKOM KRAJI

www.idsbk.sk/listky-ceny/predaj/mobilna-aplikacia-ids-bk/

24/7
08.00 – 18.00

Pre cestujúcich je tiež denne k dispozícii infocentrum IDS BK:

Infocentrum IDS BK
info@idsbk.sk
+421 948 102 102

www.idsbk.sk

Milo Král'

Mám rád literatúru, v ktorej sa lámu žánre

Meno Milo Král' je ľuďom známe najmä zo seriálov Nový život, Sestričky a Búrlivé víno, v ktorých tento sympatický herec stvárňuje jednu z hlavných postáv. Je však nielen vynikajúci herec, ale aj režisér, skladateľ a hudobník. Toho roku sa stal jednou z tvári desiateho ročníka obľúbenej čitateľskej súťaže Vráťme knihy do škôl, ktorej spoluorganizátorom je už tradične aj Bratislavský kraj. Napriek svojmu pozitívnemu vzťahu ku knihám však vie, že preniesť túto vášeň na deti nie je vôbec jednoduché.

Milo Král' v seriáli NOVÝ ŽIVOT (2020) a jeho seriálová rodina – Alžbeta Stanková a Max Bolf
Foto: TV JOJ

❓ Stali ste sa tvárou desiateho ročníka celoslovenskej súťaže Vráťme knihy do škôl. Čo vás inšpirovalo k tomu, aby ste tento projekt podporili?

Myslím si, že čítanie kníh je veľmi dôležité pre rozvoj osobnosti a vzdelanie dieťaťa, a teda nielen dieťaťa. Ale ak sa to už ako dieťa naučíte a dokážete mať z čítania pôžitok, prenášate si tento zvyk automaticky aj ďalej a stávate sa vnímavejším, vzdelanejším a kultúrnejším človekom, čo vám aj vášmu okoliu môže len prospieť.

❓ Aký čitateľ ste? Dávate prednosť klasickej vôni kníh alebo ste vyznávateľom modernejších technológií a čítate skôr elektronické publikácie? Počúvate aj audioknihy?

Som dokonca vášnivým poslucháčom audiokníh, mám ich plné auto. Keďže veľa cestujem, spríjemňujem si tieto cesty práve audioknihami. Dobré načítaná audiokniha je pre mňa nevšedným zážitkom, ktorý vyslovene potrebujem k životu. Inak čítam klasické knihy, na tie elektronické som si nejako nedokázal zvyknúť.

❓ Žiakom a študentom odporúčate knihu Kam zmizla Aljaška. Čím je pre vás táto kniha výnimočná?

Mám rád literatúru, v ktorej sa lámu žánre, ktorá ma dokáže na jednom mieste spontánne rozosmiať a vzápätí dojsť k slzám. Presne to so mnou dokázala spraviť práve Aljaška. Navyše je to literatúra pre tínedžerov, takže ideologicky súvisí s týmto projektom. Ja som ju čítal na prahu štyridsiatky a zamávala so mnou statočne.

❓ Sama veľmi rada čítam. Sú však knihy, na ktoré si sotva spomeniem, a potom sú také, ktoré vo mne rezonujú dodnes. Máte aj vy nejakú srdcovku, ktorú by ste odporučili dospelšej generácii? Čím vás oslovila? Oplynula niektorá kniha rozhodnutie vo vašom živote? Stalo sa, že ste niektorú nedočítali?

Nedočítal alebo nedopočúval som veľa kníh, ale to je normálne, niečo vás skrátka nezaujme alebo nechytí za srdce. A žeby nejaká kniha priamo ovplyvnila moje životné rozhodnutia? To netuším, ak áno, tak len podvedome. No a srdcoviek mám veľa, napríklad Kunderove Směšné lásky alebo Backmanov Muž menom Ove.

❓ Sociálne siete a internet sú pre papierové knižky veľkou konkurenciou. Vnímate to ako problém alebo skôr výzvu? Existuje nejaký recept, ako prinavrátiť knihám dôstojné miesto v našom živote?

Neviem, či je to problém, je to skrátka realita, súčasť pokroku. Ale myslím si, že kniha si poradí, tak ako si v hudbe poradila platňa a možno aj na cédečkách sa niekedy v budúcnosti usmeje šťastena.

❓ Váš syn má už viac ako 20 rokov. Vnímate rozdiel v jeho a vo vašom vzťahu k čítaniu a ku knihám?

To teda vnímam, pretože ja knihy čítam a počúvam a on nie. Kam zmizla Aljaška som mu kúpil, keď mal pätnásť, a dodnes leží na jeho stole neprečítaná. Vzťah ku knihám sa mi skrátka naňho nepodarilo preniesť.

Ďakujeme, že ste zodpovední!

„Myslím si, že čítanie kníh je veľmi dôležité pre rozvoj osobnosti a vzdelanie.“

Milo Král
Foto: TV JOJ

Celý rozhovor nájdete na bratislavskykraj.sk.

❓ Marcus Tullius Cicero raz povedal: „Izba bez kníh je ako telo bez duše.“ Stotožňujete sa s touto metaforou? Čo pre vás znamená kniha? Aký je váš obľúbený žáner?

Iste, s tým citátom súhlasím, ale nemusia to byť len knihy, môže to byť čokoľvek, čo vás vedie ku kultúre či k poznaniu, čo rozširuje váš obzor, intelektuálny aj emocionálny, napríklad výtvarné umenie, hudba atď. Ale áno, kniha je toho typickým príkladom. Najradšej mám asi poviedky, najlepšie tragikomické.

❓ Ste veľmi všestranný človek, výborný herec, hudobník aj režisér. Napísali ste album Rozprávky s pesničkami na motívy ľudových rozprávok. Rozmýšľali ste niekedy aj nad napísaním knihy? Lákalo vás aj iné ako umelecké povolanie?

Nad knihou som nerozmýšľal, spisovateľom sa naozaj necítim. Keď sa pustím do nejakého „literárčenia“, vždy vytváram len akýsi polotovár (text piesne, scenár), ktorý potrebuje ešte ďalšie spracovanie a v princípe nemusí, aj keď môže mať literárnu kvalitu. Písať čistú literatúru je v tomto zmysle omnoho ťažšie.

❓ V marci ste prišli s novinkou v podobe piesne Love Song. Na čo všetko sa ešte môžeme tešiť? Pripravujete nejaké online predstavenia, koncerty? Kde všade vás možno vidieť?

Vidieť ma teraz môžete akurát tak v televízii. No a čo sa toho songu týka, musím upozorniť, že toto ešte nie je výsledná podoba piesne, skôr ide len o takú propagačnú demo verziu pre nový album. Hudbu a text som robil ja, aranž bude mať na starosti Filip Hittrich, s ktorým spolupracujem na celom albume. Takže toto je vlastne len taká rozpracovaná ochutnávka, má upozorniť na album, ktorý chcem vydať v septembri. Odteraz každý mesiac až do septembra zavesím na YouTube klip novej piesne. Poprosil som o to svojich spolužiakov z filmovej réžie a súhlasili. Každý si spraví podľa seba klip na jednu skladbu. Takže v podstate pôjde o takú ročníkovú prácu.

Aj počas pandémie vytvárame dostupnú kultúrnu infraštruktúru

Divadlo Aréna
Foto: Monika Kováčová

V oblasti kultúry je ochrana a prezentácia kultúrneho dedičstva, ako aj vytváranie podmienok na kultúrne aktivity a umeleckú tvorbu hlavnou úlohou Bratislavského samosprávneho kraja (BSK). Nemenej dôležitou oblasťou je vytváranie kultúrnej infraštruktúry dostupnej všetkým obyvateľom a návštevníkom nášho kraja.

Túto dôležitú úlohu sme naplňali aj v roku 2020, ktorý bol z veľkej časti poznamenaný pandémiou nového koronavírusu. Bola to pre nás veľká výzva. Väčšina podujatí sa musela presunúť do online priestoru. Aj preto sme na webstránke BSK spustili kampaň Sme s Vami doma. Kampaň sústreďovala všetky aktivity

našich kultúrnych zariadení, ktoré pomáhali prekonať krízu rodičom, deťom, ale aj všetkým ostatným. Zároveň sprostredkovávala umeleckú činnosť formou online čítaní rozprávok, prehliadok muzeálnych expozícií, pozvánok na online divadelné predstavenia a iné alternatívy kultúrneho vyžitia.

Koronakríza nezastavila ani započaté rekonštrukcie národných kultúrnych pamiatok vo vlastníctve BSK,

ktoré budú slúžiť na ďalšie kultúrne účely, či už ide o synagógu v Senci, kde čoskoro zriadiť nové župné kultúrne centrum, alebo kaštieľ v Modre, ktorý bude fungovať ako kultúrno-kreatívny priestor. Rovnako sme investovali aj do budovy Malokarpatského múzea v Pezinku, vďaka čomu vznikli v podkroví múzea nové priestory na vzdelávacie programy, prednášky a archív zbierkových predmetov. Dobrou správou je aj vydanie právoplatného stavebného povolenia na komplexnú rekonštrukciu Divadla Aréna, kde v blízkej budúcnosti preinvestujeme prostriedky v hodnote takmer šesť miliónov eur.

Náš kraj nepodporuje len vlastné kultúrne zariadenia. Vo veľkej miere sa snažíme pomáhať aj tzv. nezriaďovanej kultúre, ktorá bola pandémiou poznačená vo výraznej miere. Na tieto účely slúži hlavne Bratislavská regionálna dotačná schéma, ktorej financovanie bolo v roku 2020 ohrozené. Spoločným úsilím BSK a Nadácie Tatra banky sa napokon podarilo vyčleniť sumu 300-tisíc €, vďaka čomu mohlo byť podporených 111 zmysluplných projektov. Ďalším projektom, ktorý pomáha nezriaďovanej kultúre najmä v oblasti súčasného tanca a performatívneho umenia, je aj prevádzka TELO-cvičie v Novej cvernovke. Slúži ako rezidenčný a skúšobný priestor pre súbory a jednotlivcov v tejto oblasti.

Nemenej dôležitou oblasťou našej činnosti je i ochrana kultúrneho dedičstva. K tejto problematike sme v roku 2020 zorganizovali dve konferencie. Vlajkovou loďou bolo aj online podujatie Víkend zatvorených hraníc, ktorým si pripomínáme hodnotu slobody a pád komunistického režimu v Československu v novembri 1989.

Takto vyzerá život v župnom Zariadení sociálnych služieb

Rosa

Zariadenie sociálnych služieb ROSA sídli v areáli bývalej továrne na patróny a jej história siaha až do roku 1937. V súčasnosti sa venuje najmä deťom a rozširuje kapacity pre tie s poruchou autistického spektra.

Bývalá továreň na patróny dnes slúži deťom

Zariadenie sociálnych služieb ROSA sídli na Patrónke, Dúbravskej ceste, a je v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja. História siaha až do roku 1937, keď sa pod vedením profesora MUDr. Karola Kocha premenila opustená továreň na patróny na ústav pre telesne postihnutých. V súčasnosti ZSS ROSA pomáha najmä deťom a mladým dospelým s mentálnym postihnutím, detskou mozgovou obrnou, so psychickými poruchami, s poruchami správania a poruchami autistického spektra. Zariadenie poskytuje tri druhy sociálnej služby: rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie.

Špecializované zariadenie sa zameriava na prijímateľov s poruchou autistického spektra, z dôvodu zvyšujúceho sa dopytu po tejto službe. Poskytuje špeciálnu starostlivosť šestnástim takýmto deťom. Priestory boli rekonštruované vo veľkej miere svojpomocne zamestnancami, výsledkom je moderné, bezpečné a príjemné prostredie.

Činnosť rehabilitačného strediska je zameraná na podporu samostatnosti a sebestačnosti prijímateľov sociálnych služieb. Služby sa poskytujú ambulantnou, čiže dennou formou s kapacitou 45 miest. V domove sociálnych služieb je možné využiť ambulantnú, týždennú aj celoročnú pobytovú formu a kapacita je 79 miest.

Klienti majú vlastnú farmu, priestrannú záhradu a kino

„Náš priestranný areál využívame na prechádzky a staráme sa o zvieratká na vlastnej farme – kozičky a ovce. Počúvame hudbu, pozeráme rozprávky a filmy v našom kine, cvičíme pri hudbe alebo len tak oddychujeme pri maľovaní. Prijímatelia sociálnych služieb si popoludní radi posedia pri káve a koláčiku, ktoré si sami pripravujú.“ Súčasťou hravých terapií je aj využívanie IT technológií, napríklad súťaže na tému hlavných miest Európy, hradov a zámkov, pohorí či riek na Slovensku. Zariadenie sociálnych služieb ROSA poskytuje celú škálu služieb a aktivít a vedie klientov k samostatnosti. Zaujímavé sú však viaceré moderné metódy a techniky ako arteterapia, muzikoterapia, bazálna stimulácia, snoezelen a animoterapia.

„Poskytujeme tiež liečebnú rehabilitáciu, ktorá prostredníctvom špeciálnych metodík prispieva k zlepšeniu kvality života a umožňuje žiť samostatnejšie. Vo fyzioterapii sa u nás okrem iného využívajú napr. hydrokinezioterapia, plávanie, vírivka, subaquálna masáž, elektroterapia, rašelina, parafín, masáž, nácvik jemnej a hrubej motoriky, mäkké techniky. Naším prijímateľom sociálnej služby ponúkame aj výber záujmových činností: tvorivé dielne, výroba ručného papiera, paličkovanie, zumba, spevokol, športové aktivity – plávanie, futbal, florbal, petang, tanečné aktivity, ekologické aktivity, prácu s počítačom a internetom,“ vysvetľuje riaditeľ zariadenia Mgr. Pavol Orlovský.

Ako koronavírus ovplyvnil život v ZSS ROSA

„Keďže mnohí naši prijímatelia sociálnych služieb sú aj žiakmi škôl, vypomáhali sme pri dištančnom vzdelávaní, zamerali sme sa na oblasť vzdelávania finančnej gramotnosti,“ pokračuje riaditeľ. Zariadenie ovplyvnilo najmä pozastavenie poskytovania sociálnych služieb ambulantnou a týždennou pobytovou formou. „Aj napriek tomu sme sa snažili hľadať spôsoby, ako zostať našim klientom nablízku, a tak vznikol projekt Spoločné stretnutia cez Skype. A aj na základe iniciatívy BSK sme sa rozhodli využiť naše kapacity čo najefektívnejšie a pomáhať ľuďom bez domova v podobe prípravy a výdaja polievok.“

Projekt revitalizácie Patrónky

„Veľmi sa tešíme na pripravovaný projekt Bratislavského kraja, ktorého sme súčasťou. Ide o vybudovanie moderného sociálno-kultúrno-vzdelávacieho centra v areáli Patrónky, v rámci ktorého prejdú rekonštrukciou a revitalizáciou aj vonkajšie priestory. Veľkú radosť máme z toho, že sa k nám možno opäť vráti hipoterapia, ktorá mala v ZSS ROSA vyše 20-ročnú tradíciu,“ uzatvára riaditeľ Orlovský.

Zariadenie sociálnych služieb Rosa
Foto: archív ZSS Rosa

Spracovala: Adela Pekárková

Keď destinácia žíva prázdnotou

„Je to len na skok v all inclusive destinácii“ bolo novým mottom vlaňajšej sezóny na prilákanie turistov do bratislavského regiónu. Pandémia však zamiešala karty a najvýznamnejšia slovenská destinácia sa prepadla z prémiovej pozície na poslednú.

Geografické danosti, nesmierne kultúrno-historické bohatstvo na nevelkom území, široké spektrum zážitkov v unikátnom prepojení veľkomesta s prírodou boli dôvodmi, pre ktoré sa krajská organizácia cestovného ruchu Bratislava Region Tourism rozhodla vstúpiť do vlaňajšej sezóny so sloganom, že v tejto all inclusive destinácii je všetko skutočne len na skok.

Krátko na to však prišiel neočakávaný zvrat, ktorý sa dá po roku parafrázovať: Je to len na skok – ale od priepasti. Sektor služieb, predovšetkým ubytovacie a gastronomické zariadenia, sprievodcovia, cestovné kancelárie sú na kolenách.

Namiesto turistov, čakajúcich pred dverami múzeí, stoja desaťtisíce zamestnancov a živnostníkov pred dverami úradov práce.

Spomedzi všetkých slovenských destinácií zaznamenal v r. 2020 najväčší prepád práve Bratislavský kraj a hlavné mesto. Počet ubytovaných turistov v regióne medziročne klesol o 68 % (v Bratislave o 71 %), obsadenosť ubytovacích zariadení o 65 % (68 %) a ich tržby o 72 % (75 %). „Podnikatelia už nečakajú na prvú pomoc, väčšina z nich je už v stave klinickej smrti a potrebujú poslednú pomoc. Nejaké záchranné koleso, uvidieť svetlo nie na konci, ale za tunelom. Potrebujú mať nádej na perspektívu, vedieť, čo bude potom, keď príde, Deň po...“ komentuje smutným pohľadom na destináciu žijúcu prázdnotou výkonný riaditeľ krajskej organizácie cestovného ruchu František Stano.

Od presadenia štátnej pomoci Ministerstvom dopravy a výstavby SR v závere roku 2020 sa kríza výrazne prehĺbila a tieto platby už nemožno považovať za ozdravujúcu injekciu. Sú iba prostriedkom na udržanie stavu klinickej smrti. Na zotavenie sa z kómy trvajúcej niekoľko mesiacov potrebujú podnikatelia v cestovnom ruchu perspektívu zmeneného postoja štátu. Ten musí vytvárať obdobné podnikateľské prostredie ako v okolitých krajinách, pokiaľ s nimi chce držať krok.

„Môžeme pripraviť akokoľvek dobrú kampaň alebo stále zlepšovať produkty pre turistov, ktorí sa určite vrátia. Pokiaľ však budeme mať nekonkurencieschopné prostredie, daňovo-odvodový systém či dvojnásobnú výšku DPH, nemôžeme očakávať normalizáciu pomerov v turizme. Znovu sa vrátiť k systému minimálnej mzdy a zvyšku odmeny, na drevo či prežívať len vďaka odpojenej e-kase, to nie je perspektíva ani pre väčšinu podnikateľov a už vôbec nie pre zamestnancov,“ vysvetľuje František Stano dôvody, prečo sa krajská organizácia obracia s týmito návrhmi na ministerstvo.

Kedysi
Foto: BRT

Dnes
Foto: Michal Feik

Sudoku, kde sú v tmavých políčkach len nepárne čísla.

3		6				1		
			3		9			
7				1				4
	4			7			5	
		7	2		5	6		
	6			4			1	
5				3				6
			1		4			
		5				8		1

2		9		5	6			
3	7			1		2		
4	5			7	3			
6		8		2		1		
			8				5	3
		7		8				9
		5	7	6		4		2
		2		3			8	

Výhercovia krížovky z mesačníka 1 – 2/2021: Stanislav Gajdošík, Silvia Gocalova, Ivana Kajanová.

Ralph Waldo Emerson (1803 – 1882), americký filozof a spisovateľ: „Ak stretnete človeka vzácneho intelektu, mali ...“ (dokončenie v tajničke)

mons. Oona, ultor	posvätný zákaz	chyba	mnoho- krát		jedno- tvárny vzorec chovania	hora	populárny filmový snehuliak	žľab pri mlyne		EČV okresu Bratislava	Oxford University Press	2	list papieru
krúť				cicavec s chobotom					značka rôzneho náradia				
japonská zberačka perál				trupy					neostrá				
				čistiaci prášok					opečiatkuj (hovor.)				
1										poľná burina			
										epocha			
pomstiteľ, po latin.						americký typ auta					ukazov. zámeno		
						znivoč					basketbal. útočník		
	hrubé vtáčie pero	orezá- vanie mesačná hora					obrátené						
							voňavé korenie						
Bermudy (kód)			manželka Chaplina					stĺcť					klam
			šláger					air-to-air (skr.)					
kút				naša speváčka					zmenkový ručiteľ				
				hektár (zn.)					arzén (zn.)				
3										orgán zraku			
syn Tarasa Bulbu						znovu				takisto, po česky			

Pripravil: Slovenský zväz hádankárov a krížovkárov, szhk@szhk.sk

Autor: J. Farkaš

Poslite nám dokončenie tajničky do 17. 04. 2021 a vyhrajte zaujímavé ceny. Svoje odpovede môžete zasielať mailom na: redakcia@bratislavskykraj.sk alebo poštou na Odbor komunikácie a propagácie BSK, Sabinovská 16, 820 05 Bratislava.

VRÁŤME KNIHY

DO ŠKÔL

Max Bolf odporúča knihu:

SHARI LAPENA
Nevítaný hosť

desiaty
ročník

Milo Král odporúča knihu:

JOHN GREEN
Kam zmizla Aljaška

SÚŤAŽ

Prečítaj knihy,
registruj sa, napíš na
www.vratmeknihydoskol.sk
a vyhraj atraktívne ceny!

Helena Krajčiová odporúča knihu:

PETER GÄRTNER
Čakanie na sneh

Simona Kollárová odporúča knihu:

HEATHER MORRIS
Cilkina cesta

www.bratislavskykraj.sk
www.abcknihy.sk